

МАКРОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ЗМІНИ СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ

Козяк В.Д.

Національний університет “Львівська політехніка”

Основними чинниками, які обумовлюють обсяг та структуру споживчого попиту, є величина доходів населення та рівень цін. Менш значимими є відмінності в доходах окремих соціальних та професійних груп населення та їх уподобаннях. В високорозвинених країнах з ринковою економікою обсяг та структура споживчого попиту є відносно сталими (за винятком періодів рецесії та стагнації).

В Україні обсяг ВВП в розрахунку на життя є меншим в декілька раз, ніж у сусідніх постсоціалістичних країнах. Відносно меншими є доходи населення і обсяг його попиту (відповідно – іншою є його структура). Це – наслідок непрофесійної та непослідовної економічної політики, а саме: необґрунтованих змін системи власності; збереження недосконалої структури національного виробництва; обмеження розвитку малого та середнього підприємництва та ін. Як результат – неповна зайнятість населення та його низькі доходи. Адже економічна політика в країні спрямована на реалізацію вимог крупного капіталу, зокрема – на обмеження заробітної плати. В 2013 році її частка в доходах населення складала тільки 41,4 %, при цьому частка допомоги та інших поточних трансфертів становила 37,2% [1].

Вагомий вплив на обсяг та структуру споживчих витрат має політика держави в сфері ціноутворення. Високий рівень монополізації в більшості сфер національного виробництва, його низький технологічний рівень спричинились до невідповідності ціни і якості виробленої продукції, її неконкурентоспроможності в порівнянні із імпортованою. Непрофесійна економічна політика спричинила низьку часту споживчих товарів, які виробляються на території України. У 2013 році вона становила 57,2%, в т.ч. непродовольчих – тільки 39,0%, що також впливає на обсяг споживчого попиту та його структуру, які залежать від умов надходження товарів з-за кордону та їх цін.

Недосконала економічна політика спричинила до різкого падіння протягом останніх трьох років обсягу виробництва, зайнятості та доходів населення і відповідно до суттєвого скорочення споживчого попиту.

Воно обумовлено такими чинниками:

- різким зростанням тарифів на комунальні послуги та зменшенням числа пільговиків. В результаті споживчі витатки найбідніших верств

населення обмежуються товарами нижчої споживчої цінності (в обсязі фізіологічного виживання);

- підвищенням податкового тиску на більшість соціальних груп населення і відповідно зменшенням його споживчих видатків;

- зменшенням частки видатків держбюджету на охорону здоров'я, освіту та ін. і відповідним зростанням видатків фізичних осіб на ці послуги [2].

Суттєві зміни у споживчому попиті відбуваються внаслідок непрофесійної валютної політики. Падіння курсу гривні більше, ніж в два рази призвело до відповідного зростання цін на імпортні товари. Тому зростає попит(а, відтак, і ціни) на товари – субститути (замінники). Різко скоротяться споживчі видатки у населення, яке одержало кредит у іноземній валюті.

Без кардинальної зміни економічної політики, проведення обґрунтованих та радикальних реформ, які сприятимуть розвитку малого та середнього бізнесу, залученню іноземних кредиторів та інвесторів обсяги споживчого попиту, зокрема на нормальні товари та послуги будуть й надалі скорочуватись.

1. *Державний комітет статистики / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua. 2. Статистичний щорічник України за 2013 р. – К.: ТОВ «АвгустТрейд», 2014. – С. 266-267.*

ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Козяк В.Д.

Національний університет “Львівська політехніка”

«Люди, які ніколи не вивчали економічну теорію, подібні до глухих, які намагаються оцінити звучання оркестру»

П. Семюельсон, лауреат Нобелівської премії з економіки (1970 р.)

Вагоме падіння обсягів національного виробництва протягом останніх трьох років, ріст безробіття та цін – характерні ознаки глибокої